

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 43 K. Letno 575 K
Inozemstvo:
Mesečno 68 K. Letno 816 K.
Dglasi: enostopna mmi vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAV

Uredništvo
Vojkova ulica 1/A. Telefon 30
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44.
Plaćano do
Licejalna knjižnica
Pavšalni franko
Ljubljana.

Habemus papam — papež izvoljen.

PIJ XI., KARDINAL AHIL RATTI — NOVI VATIKANSKI JETNIK. — ITALIJANSKO VOJASTVO IZKAŽUJE PAPEŽU VOJAŠKO ČAST. — KRATEK ŽIVLJENJEPIJ NOVEGA PAPEŽA.

Rim, 6. februarja ob 13. ur. popoldne. (Izv.) Iz sikstinske kapele dvigajo se dim naznanja, da je papež izvoljen.

Rim, 6. febr. (Izv.) Papeževa volitev je končana. Za papeža je bil izvoljen milanski kardinal Ahil Ratti, ki si je dal ime Pij XI.

Rim, 6. februarja. (Izv.) Novi papež je s hodnika »Loggia bella« podelil občinu papeški blagoslov. Občinstvo, ki je bilo zbrano v velikem številu, ga je živo pozdravljalo. Italijanske čete so novemu papežu pri tej priliki izkazale vojaško čast.

Rim, 6. februarja. (Izv.) Papež Pij XI. (kardinal Ahil Ratti, rojen 1. 1857 v Desiu (milaska nadškofija). Udeleževal se je kot historik in kot knjižničar na milanski Ambrosiani, nato pa v vatikanski knjižnici. Leta 1919 je bil imenovan za papežkega nuncija v Varšavi, 1. 1921 pa je bil imenovan za nadškofa v Milanu kot naslednik Ferrariov. Za kardinala je bil imenovan šele v juniju lanskega leta.

Berlin, 6. februarja. (Izv.) Konklavni maršal knez Chigi je imel porazgovor z urednikom Agencije Stefani, kateremu je med drugim dejal: Njegova Svetlost papež Pij XI. je, pridružujoč si vse pravice cerkve in Sv. Stolice, ki jih je potrdil s svojo prisego, in ki jih bo branil z vso odločnostjo, danes podelil svoj prvi blagoslov kot papež z balkona na Petrovem trgu s posebnim namenom, da ta blagoslov ne velja samo množici, zbrani na prastranem Trgu sv. Petra, ne samo Rimljanom in Italijanom, marveč vsem narodom na svetu. Vsi narodi na svetu naj bi se pomirili in dosegel naj bi se trajen mir, ki ga on tako zelo želi.

ŽIVLJENJE KARDINALOV PRI VOLITVI PAPEŽA.

Zjutraj od 8. do 9. prisostvujejo vsi kardinali maši in vsi so obhajali. Obhajajo jih najstarejši kardinal Vanutelli, ki šteje 85 let, pa je nenavadno krepak, čil in čvrst, mož visoke postave, impozanten, še popolnoma raven. Dela vsak dan neutrudno od jutra do večera. Nekateri kardinali čitajo potem mašo, nekateri gredo k spovedi k patru Ruelli. Nato gredo v refektorij na zajutrek, na kavo in mleko. Ob 10. uri vstopijo v Sikstinsko kapelo, vsak gre na svoj sedež. Cereoniier preskrbi nato glasovnice, potem pa se ves kardinalski zbor obda z zastori, tako da ne more nihče drugi slediti poteku volitve. Tajniki in

ceremonijeri ostanejo v bližnji dvorani, komorniki v drugi poleg prve. Vsi so pripravljeni na slučaj, da bi bil papež izvoljen. V Paolinski kapei gori šest sveč v čast svetemu Duhu, patronu in inspiratorju konklave. V konklave je vstopilo 53 kardinalov. Trije Američani so bili tačas še na morju. Z vsakim kardinalom je prišel v konklave po 1 tajnik in 1 komornik, nadalje dva zdravnik, en kirurg, dva lekarnarja, 11 sester-kuharic, 6 ceremonijerjev, 1 arhitekt, 3 ognjegasci, 1 zidar, 1 mizar, 1 kovač, 3 brivci itd. Pred odhodom v konklave je bila slovesna maša, koncem katere je imel latinski govor monsignor Galli, ki je naglašal, da se pričakuje od novega papeža delovanje za splošno spravo in evangelijska dobrotelost, to je nadaljevanje pontifikata Benedikta XV. — Ko so se vozili kardinali v konklave, je množica nekatere prav navdušeno pozdravljala. Tako na poseben način kardinala Moffija, katerega je množica smatrala za bodočega papeža. — Nebrojna množica je čakala na izid volitve vsak dan. V Rim je prihitelo vse polno tujcev, ki so tvorili, kakor sodijo nekateri listi, večino radovedne množice. Slišala so se neprestano razna uganjanja, ali pokaže dim ugoden rezultat, ali bo »fumata« ali »sfumata«, kakor kriče Italijani v gneči. Po prvem naznanilu volitve so vpili že na vse grlo, da je papež izvoljen, ker je bil dim precej časa bel, ali kmalu je sporečil črni dim negativen rezultat prve volitve. 50.000 oseb je bilo razočaranih in seveda ni manjkalo raznovrstne, tudi pikre in zlobne sodbje. Tako je bilo dan na dan, pri vsakem dimu, ki še ni dal novega papeža, v najrazličnejših jezikih so se čuli vskliki, kriki in viki. — Vatikanski »reporterji« so hoteli že precej natanko vedeti, kdo bo po priliki papež. Med množico so letali gor in dol pa pripovedovali, da se je na eni strani združilo mnogo glasov na imeni Gasparri in Luaidi, na drugi strani pa na imeni Lafontaine in Laurenti. Nekaj glasov pa bi bilo padlo na imena Ascalesi, Giorgi, Ratti, Lega in Tacci, končno je baje dobil nekaj glasov še Mistrangelo. »Osservatore Romano« se obrača proti takemu uganjanju in pravi, da je brez vsake podlage, ker so kardinali in vsi konklavisti prisegli, da bodo držali strogo tajnost. Ali radovedna množica se je malo menila za svarilo vatikanskega lista, marveč se je spuščala v nadaljnja uganjanja in kombinacije.

Madžarska se upira razorožitvi.

Budimpešta, 6. februarja. (Izv.) Na današnji seji madžarske narodne skupščine je izjavil ministrski predsednik prof Bethlen glede madžarskega honveda, da sta velika in mala antanta radi oktoberskega puča zopet spravili na dnevni red vprašanje razorožitve Madžarske. Madžarska vlada je predlagala, da se ta razorožitev ne izvede, češ, da je za vzdrževanje miru na Madžarskem neobhodno potrebno, da se tam vzdržuje večji kontingent vojaštva.

Vsak dan se vidi jasneje, da z najeto vojsko 35.000 mož ne bo mogoče vzdrževati miru na Madžarskem. Ob enem pa je madžarska vlada prosila, da naj tudi sosedje Madžarske zmanjšajo svojo vojsko ravno tako kakor Madžarska. Madžarska narodna skupščina je vladni zakonski predlog sprejela. Ob enem je narodna skupščina sprejela zakonski načrt o gozdarskih pomočnikih, ki naj tvorijo popolnitev henvedske vojske.

Nadaljevanje razprave proti komunistom — atentatorjem.

Beograd, 6. februarja. (Izv.) Na današnji sodni razpravi proti komunistom-atentatorjem so bila prečitana razna poročila, tako poročilo o komunistični akciji v Jugoslaviji, o delovanju obtožencev in programu komunistične stranke v naši državi. Sledilo je poročilo preiskovalnega sodnika v Diamantsteinovi aferi, kakor tudi poročilo vojnega ministra o širjenju bojnih idej v mestih in vaseh. Nato se je poročalo o predavanju obtoženca Filipa Filipoviča, ki ga je imel v Zagrebu dne 29. januarja 1919 itd. Prečitana je bila nadalje izjava profesorja Baniča in Sušaka o delovanju obtožen-

ca Kovačevića v Rusiji. Banič pravi, da je imel Kovačević v sovjetski vladi veliko zaupanje in da je vršil močan teror nad jugoslovanskimi državljani. Čita se nato poročilo višjega državnega odvjetnika dr. Aleksandra, ki je svojač na Dunaju vodil preiskavo o zvezah naših komunistov. Sledilo je poročilo mestnega kapetana v Novem Sadu o atentatorjih Stejiću in Csakiu kakor tudi poročilo pol. oblastev o drugih obtožencih. Iz vseh teh poročil se vidi, da so bili vsi obtoženci prepričani in fanatični komunisti. Razprava se je prekinila ob 12.30.

MINISTRKE PLAČE.

Beograd, 6. febr. (Izv.) Prva sekcijski finančnega odbora je prejela od finančnega ministrstva sledeče podatke glede nekaterih ministrskih plač: Ministrov na razpoloženju je 20 z letno plačo do 10.000 dinarjev. Dva poslanika na tujih dvorih imata ministrsko plačo do 10.000 dinarjev. Potem je 9 ministrov, ki so si stekli pravico do plače, ker niso poslanci in dobivali doklade

kakor prej navedeni, to je po 72.50 din. dnevno in po 5 dinarjev za vsakega člana obitelji. Končno je deset vdov, ki dobivajo pokojnino kot narodno priznanje letno po 9000 dinarjev in po 125 dinarjev mesečnih doklad. (Pri ministrskih plačah so pač pozabili navesti doklade, ker z 10.000 dinarji mesečno pri nas niti minister ne more izhajati. Op. ur.)

Ker je telefonska proga med Zagrebom in Beogradom prekinjena, so izostale najnoveše beograjske vesti.

WRANGLOVCI ONEMOGOČILI TIHOTAPLENJE.

Beograd, 6. febr. (Izv.) Na protest poslanca dr. Holnjeca (SLS) proti uporabljanju ruskih beguncev za obmejno stražo v Sloveniji, je odgovoril vojni minister general Hadžić interpelantu pismeno. V svojem odgovoru pravi, da se je, odkar se uporabljajo ruski vojaki kot straže na naših mejah, tihotapstvo iz Slovenije v Avstrijo in Italijo gotovo popolnoma prenehalo. To tihotapstvo je prej presegalo vse meje, in se je sedaj zahvaliti samo disciplini ruskih stražnikov, ki neumorno vršijo svojo težko in naporno službo ob granicah naše kraljevine, da je popolnoma prenehalo. Ruski begunci se ne dajo kupiti in opravičevati svojo službo prav vestno in marljivo. Njim se je zahvaliti, da se je odpravilo to za državo-tako škodljivo tihotapljenje na naših mejah. (Kaj bodo k temu rekli naši fin. stražniki, ki pa drugo vprašanje. Op. ur.)

KONTROLA NAD NAŠIMI MINISTRSTVI.

Beograd, 6. febr. (Izv.) Danes so se konstituirali sledeči parlamentarni pododbori: Pododbor za ministrsko odgovornost: predsednik Ljuba Jovanović, podpredsednik Nedeljko Divac in tajnik Milković; pododbor za eksploatacijo vodnih sil: predsednik Etbin Kristan, podpredsednik Agatonović in tajnik Hrasnica; pododbor za šume: predsednik Jovan Jovanović, podpredsednik Gjonović, tajnik Trandasilović.

ZNIZANJE FINANČNIH GENERALNIH DIREKCIJ.

Beograd, 6. febr. (Izv.) Prva sekcija finančnega odbora predlaga znižanje generalnih direktelj v finančnem ministrstvu, katerih je sedaj štirinajst, dočim jih ima češkoslovaška republika v svojem ministrstvu za finance samo tri, in sicer za direktne, za indirektno davke in za monopole.

TRGOVINSKA POGAJANJA MED JUGOSLAVIJO IN AVSTRIJO.

Gradec, 6. februarja. (Izv.) Trgovinska pogajanja, ki so že del časa pripravljajo med avstrijsko republiko in Jugoslavijo, se bodo te dni pričela v Beogradu. Avstrijski udeleženci pri teh pogajanjih bodo jutri odpotovali iz Gradca v Beograd.

ZITA DOSPELA V MADEIRO.

London, 6. februarja. (Izv.) Iz Madeire poročajo, da je bivša cesarica Zita dospela tjakaj.

RUDARSKA STAVKA NA ČEŠKEM.

Praga, 6. febr. (Izv.) Danes so se pogajali lastniki rudnikov in zastopnik osrednjega stavkovnega odbora rudarjev. Pogajanja so se preložila na jutri dopoldne.

ČEŠKI KOMUNISTI ZA SPLOŠNO STAVKO.

Praga, 6. februarja. (Izv.) Včeraj je bil v Pragi shod komunistov, na katerem so se udeleženci izrekli za to, da se v Češkoslovaški proklamira splošna stavka.

DEMOKRATSKI POSLANEC POLOŽIL MANDAT.

Beograd, 6. febr. (Izv.) Narodni poslanec Života Stanković (demokrat) je položil svoj poslanski mandat iz rodinskih razlogov. Na njegovo mesto pride Miloš Rajković (kmetovalec).

ZADRSKI ŽUPAN UMRL.

Split, 6. febr. (Izv.) Po dolgi mučni bolezni je v Zadru umrl vodja dalmatinskih Italijanov, dolgoletni zadrski župan, poslanec v rimskem parlamentu in italijanski senator dr. Ziliotto.

BORZNA POROČILA.

Zagreb, 6. febr. Devize: Berlin 151 do 153, Bukarešta 236—0, Milan 1407 do 1410, London (izplačilo) 1308—1313, (ček) 1300—1305, New York (kabel) 304—305, (ček) 298—300, Pariz 2530 do 2560, Praga 585—587, Curih 0—5960, Dunaj 3.90—3.95, Budimpešta 46.50 do 47. Valute: Dolari 297—301, carski rublji 20—23, napoleonori 1120—0, marke 150—152, leji 232—235, lire 1395 do 1402.

Beograd, 6. febr. Valute: Leji 55.26, marke 38.50, levi 49.50, avstrijske kro- ne 1.20, francoski franki 597.50. Devize: Pariz 595, Milan 353.90, Berlin 37.40, Dunaj 1.012, Bukarešta 61, Budimpešta 11.70.

Politično šahiranje.

Politika brez etične podlage in moralnih sredstev je priznana nekaj najgršega. Po svojem bistvu namenjena najidealnejšemu delu, udeleževanju na javnem pozorišču v svrhu zaštite javnega blaga, vseobčja koristi, organiziranja skupnih sil, da izvršijo dela, ki jih ne zmore posameznik, določena, da povzdiguje celoto nad poedinca, je postala danes politika pojem zakulisnega spletkarenja, hladnega računanja, brezčutnega ubijanja нравnih vrednot in posameznih oseb, egoističnega presojanja vseh vprašanj iz osebnega vidika. Kaj naj še naštevamo? Dolga in temna senca je naše politično življenje, brez solnčnih žarkov in toplote. Zdi se, kakor bi se čistokrvni angleški buldog zagrizel v živo, krvaveče meso.

V kakšni kavzalni zvezi so dogodki zadnjih dni: G. Pašić vrže med svet zgodbo o dr. Šušteršiču, skupina okrog »Jutra« začudeno vprašuje(!), zakaj bi se ne smel povrniti v domovino »jugoslovanski državljani« dr. Šušteršič, v glasilo hrvatske pučke stranke »Narodnih novina« pripoveduje dr. Šimrak tudi o dr. Šušteršiču v zvezi z državno amputacijo, stolni vikar Škrbec govori v glasilo slovenske duhovščine »Vzajemnosti« o krščanskem radikalizmu ter že konstatira dve politični stranki med duhovščino, kar »Slovenec« odklanja, istočasno pa se demokratiški vojvoda brez vojske dr. Kukovec navdušuje za koncentracijo naprednih sil in končno — nekako pomirjevalno — se je oglašil tudi župnik Finžgar.

To so suha dejstva in čisto gotovo je, da imajo neko ozadje s čisto določeno tendenco. Brez dvoma je, da gre tu za precej razlirano strankarsko-politično špekulacijo, ki nas more zanimati v toliko, kolikor bi utegnla škodovati našemu narodu in naši državi. Govorimo brez vsake solzavosti.

Kdo je dr. Šušteršič? Politik srednje kakovosti, ki je v avstrijskih razmerah lahko uveljavljal svoje brahijalne in brezobzirne instinkte, kakor dela danes marsikdo v Jugoslaviji. SLS ga je s pretežno večino izločila iz svojih vrst ravno radi tega in žalostno bi bilo, če bi se ga ves naš narod bal in naj že prebiva na Marsu ali pa v Ljubljani. Drugo vprašanje je, kakšne namene zasledujejo radikali in demokrati s to svojo taktično potezo. Dejstvo je, da obstaja v SLS — kljub vsem demitijam — neko notranje nasprotje, ker ožji prijatelji dr. Šušteršiča še danes niso odpustili takozvanim »mladinom«, ki so obglavili dr. Šušteršiča. To pritajeno sovraštvo je prvokrat prišlo do izraza po g. Škerbecu.

Dr. Korošec je v opoziciji in kalkulacija vladnih strank, da bi s povratkom dr. Šušteršiča nastal razkol v njegovih vrstah, ni popolnoma napačna. Mogoče bi šel dr. Šušteršič s svojo skupino med radikale in mogoče se mu ravno za to ceno dovoli povratek? Možnost je tu, izključeno pa tudi ni, da bi se obe skupini pobotali in bi prevladal v stranki zopet Šušteršičev element, gotovo pa je tudi, da bi potem velik del jugoslovanske mislečih članov SLS stopilo v ozadje ali jo celo zapustilo.

V drugi vrsti pa utegne g. Pašić računati tudi tako, da upa s tem strašilom prisiliti dr. Korošca, da opusti opozicijsko stališče. Da so pri zadevi v prvi vrsti angažirani tudi demokrati, je jasno. Volitve pridejo prej ali slej in strašilo dr. Šušteršič je prav primerno, da požene »koncentrirane napredne sile« v tabor g. dr. Kukovca, ki je danes do malega brez volilcev. Seveda te taktike ni izumisljal dr. Kukovec, temveč dr. Žerjav.

To je približno koncept naših političnih šahistov, danes morda še-le samo v domisleku, v načrtu.

Dr. Šušteršič je za nas ravno tako malo nacionalen problem, kakor na primer dr. Žerjav; Šušteršiča ni ustvarila njegova potencirana duševnost ali izredno politična nadarjenost, njegova nekdanja abnormalna veličina v stranki in narodu je bila plod abnormalnih avstrijskih razmer.

Morda je njegova osebnost še danes vprašanje taktičnega uspeha te ali one stranke, ni pa niti od daleč tragično vprašanje naroda ali države.

Mi vsi pa moramo soditi naše politične stranke samo iz enega vidika: ali so brezpogojno, tudi za ceno lastne eksistence za dobrobit naroda, ali pa se poslužujejo v svojo rešitev vsega in vsakogar — pa naj st bo tudi dr. Šušteršič.

Železničarska stavka v Nemčiji.

BERLIN BREZ PLINA. OBRATI SE USTAVLJAJO. ŠOLE ZAPRTE.

Karlsruhe, 6. februarja. (Izv.) Tudi na Badenskem je opolnoči izbruhnila stavka železničarjev. Železniški promet na severnem in srednjem Badenem počiva popolnoma. Vlada je v svrhu, da se podpira železniški promet, odpovedala na pomoč vojaške tehnične čete.

Berlin, 6. febr. (Izv.) Ker je začela delovati tehnična služba, se je danes doseglo, da je mestni vodovod zopet vzpostavil obrat. Pač pa je morala mestna plinarna popolnoma ustaviti dobavo plina, ker je večji del delavcev v Berlinu nehal delati. Zaradi pomanjkanja prom. sredstev več delavcev ni prišlo na delo in je mnogo tvojnic v Berlinu moralo zaradi tega ustaviti obrat. Zaradi pomanjkanja vode in premoga so se v daljših okrajih Veleberlina ustavili obrati. Ker ni na razpolago dovolj premoga, je bila danes zatvorjena večina mestnih šol. Prepovedane so vse gledališke predstave, ker bi manjkalo vode, ako bi izbruhnil kak požar.

Berlin, 6. februarja. (Izv.) Pogajanja državne vlade s strokovnimi organizacijami so se začela danes dopoldne. Državna strokovna organizacija železničarjev ni bila zastopana. Državni kancelar je obrazložil ves politični položaj in je v daljših izjavah ob splošni napetosti poudarjal, da se anarhistična Nemčija ne more pogajati z inozemstvom. S tega stališča se mrcrojo vršiti tudi sedanja pogajanja. Zastopnik zveze uradnikov je zahteval novo ureditev plač in zakon o delovnem času, ki naj velja za vse uradnike. Državni kancelar je izjavil, da se da o tem razpravljati.

Berlin, 6. februarja. (Izv.) Položaj v mestu je zelo kritičen. Splošna železničarska stavka se razširja in je sedaj zelo komplicirana. Mesto je vsled ustavitve železniškega obrata popolnoma odrezano od province in ostalih krajev. Aproxiacija mesta je popolnoma ustavljena.

Berlin, 5. febr. (Izv.) Vsled splošne stavke grozi mestu lakota. Organizacija pekov in velepekarne so mestni upravi sporočile, da morajo ustaviti obrat vsled železničarske stavke, ker jim primanjkuje premoga. Mesto bo brez kruha. V celem mestu vlada splošna zmedenost. Dogajajo se prizori, ki so slični onim za Kappo.

Berlin, 6. februarja. (Izv.) V železniški stavki v Nemčiji ni bilo nobenih izprememb. Promet na berlinskih električnih in mestnih železnicah je ustavljen popolnoma. Plinarne, elektrarne in obrati na vodno moč ne obratujejo. Brz. in tel. zveze se vzdržujejo samo toliko, kolikor vzdrževanje službe neobhodno potrebuje.

Berlin, 6. februarja. Kljub prvotnim optimističnim vestem o ponehanju železničarske stavke v Nemčiji zadobiva stavkovno gibanje splošne in naravnost katastrofalne dimenzije. Stavki železniških uradnikov in uslužbencev so se v Berlinu pridružili mestni namščenci v znak solidarnosti in simpatij. Stavkajo mestni uradniki in uslužbenici. Ustavljen je obrat v vseh mestnih javnih napravah, v plinarni in elektrarni. Posledice ustavitve teh obratov so naravnost veličanske. Mesto je od včeraj brez vode, plina in elektrike. Prebivalstvo si mora voziti vodo iz okoliških, sedaj zamrzanih jezer.

O preteklih občinskih volitvah.

Trst, 31. januarja.

O preteklih občinskih volitvah v Juljski Krajini (na Primorskem) bi se lahko pisalo mnogo. Toda biti hočem kratek, omenjati le najvažnejše, brez ovinkov in lepih besed.

V slovenskih krajih na Goriškem, na Krasi in slovenskem delu Istre je zmaga skoraj brez izjeme »Slovenska narodna stranka«. V par občinah so zmagali komunisti, v štirih pa italijanska stranka, in sicer v narodno mešani občini Mavhinje Seljan in okolica — ital. narodna zveza (Blocco nazionale), v ostalih treh pa Italijanom »naklonjena« »Uradniška lista«. Ta Italijanom naklonjena uradniška lista (ki ni nobena oficialna stranka) je prodrla v Sežani in v Postojni!

Citatelji se gotovo čudite in zgražate, kajne? Jaz sem se tudi! Zgražal sem se kljub temu, da poznam Italijane in živim med njimi ter vem, česa vsega so zmožne njih perfidne duše.

Steptarili so na vse mogoče načine. V Trstu samem so imeli pripravljenih okrog 12.000 glasovnic, da jih razdelijo med fašiste, ki poželijo volit za narodni blok. Fašisti so tudi napadali slovenske volilce in jim jemali ter tujali volilne legitimacije ter jih pretepali. To se je zgodilo v vsej tržaški okolici ter spodnji Istri.

Kljub temu je bilo oddano v Trstu nad 2300 glasov za »Slovensko narodno stranko«.

V Istri (spodnji) je bilo najhujše. — Tam so postopali obkrožiti tako divjaško, da so dobili večino v večinih čistih hrvatskih vaseh. Iz italijanskih obročnih mest so prihajali fašisti na kamionih v slovenske občine ter razganjali zavedne volilce. Čelo z Reke je prišla četa, ki je štela okrog 200 fašistov in legionarjev, ki je razsajala po Liburniji. Samo v Liburniji leži okrog 20 težko ranjenih slovenskih volilcev, ki so bili ranjeni od strel in ročnih granat, ki jih je prinesla s seboj omenjena četa z Reke.

V hrvatski občini Zminj pri Pazinu, ki šteje okrog 5000 duš, so dobili večino, čeprav ni v občini niti enega Italijana, razen par uradnikov in karabinerjev. Ko je bil proglašen izid, se je dvignilo ljudstvo in odkorakalo demonstrativno (okoli tisoč mož) proti Pazinu, da vloži protest pri komisariju. Množica je ostala pred mestom, a deputacija se je napotila h komisariju. Komisar ni hotel govoriti z deputacijo ter jo je poslal k svojemu namestniku Migoretiju. Ta je deputacijo je zagotovil, da takoj preide zadevo in se dejal, naj ljudstvo počaka pred mestom, da dobi kmalu odgovor. Deputacija je odšla, a medtem je bila množica pred mestom že napadena od fašistov in razgnana z revolverji in bombami. To se je zgodilo pred Pazinom dne 24. januarja.

V poreški občini pa so bil Italijani gotovi zmage, zato so tam mirovali. Jugoslovanska narodna stranka je dobila tam manjšino. Od 40 mestnih zastopnikov bo sedelo v piranski občini 9 Hrvatov. (Manjšina šteje povsod petino, večina štiri petine!)

Ako pomislimo, v kakih razmerah živimo, pod kakim terorjem in kako daleč segajo sleparstva in goljufije, potem moramo biti zadovoljni z doseženim uspehom. Saj imajo sedaj Italijani vse v rokah: platno in škarje in režejo pravico, kakor se jim polubi. Komu pa naj se pritožimo, ko na ni nikjer pravice za nas. Ministri in guvernerji so ravno taki lopovi kakor fa-

šisti, samo z razliko, da imajo ministri in guvernerji frak, cilinder in rokavice, fašisti pa so brez tega. Fašistom prihajajo povelja »od zgoraj«.

Vendar pa je volilni izid v Sežani, posebno pa še v Postojni grd madež, ki se ga moramo sramovati, kljub temu, da »Uradniška lista« ni nikakva fašistovska stranka, temveč samo stranka, ki je Italijanom naklonjena. Pravzaprav niti stranka ni! Je le neka struja, ki simpatizira z Italijani, ozir. išče prijateljstvo z italijansko vlado. Zanj so volili nekateri državni uradniki in nekaj odvisnih ljudi ter — vrag vedi kdo še. Fakt je — dobila je večino v Postojni.

To bo podžgalo mlačnost nekaterih, ki bi sicer hoteli veljati za narodniake. Tudi je to opomin slovenski narodni stranki, da mora več delati in manj govoriti in samo skleniti na nešteto selah in selicah. Tudi je potrebno, da ima stranka denar, reklamirajo in za vse vsaj neobhodno potrebno. Brez dela in brez sredstev se pogrezne občina za občino.

Palinka groženi.

Politiko definirajo na splošno kot umetnost, ki doseže to, kar se sploh da doseči. Pri nas pa smo v zadnjem času iznašli novo posebnost na političnem polju: politiko groženi. Vzrok ji je seveda kakor marsikateremu današnjemu žlu: hrvatsko vprašanje.

Že kmalu po ujedinenju se je začelo govoriti o raznih spomenicah, ki jih je naslavljal in pošiljal Radić antantnim zastopnikom. Teh spomenic ni vzel nihče resno, najbrže sam Radić ne, z izjemo kakera notranjega ministra v Beogradu, da je potem lahko nastopil proti Radiću in tudi proti marsikomu, ki ni mogel biti odgovoren za razne ekstravaganze Radića. Tako si ni pridobival pristašev Radić, ampak mu jih je gnil v naročje beograjski sistem. Hrvatski narod je spreporil dosti glasno ob ujedinenju, da je lahko mirno odklanjal vsako insinucijo in Radićev pristaštvo ni pomenjalo, da je kdo proti ujedinenju — ampak da je proti načinu, kako se to ujedinenje notranjepolitično izvaja.

Zdaj je baže Radić zopet izjavil, da se ho pritožiti na konferenco v Genovi — in na mah je prišel odmev iz beograjskih listov, ki jasno in določno pravi celemu hrvatskemu narodu, da naj gre, kamor se mu zdi, skupno življenje da je nemogoče in nepotrebno. Takih izjav v hrvatskih listih vendar nismo do zdaj zasledili.

Že opetovano smo povedali dosti jasno, da je hrvatsko vprašanje težko in se ne bo dalo rešiti po simplističnem ali — ali, ampak tem odmevom v beograjskih listih moramo povedati čisto brez ovinkov: da so bedasti!

Ljudem, ki begajo narod s takim idijstvom in zastrupljajo oračje, treba vstopiti v glavo to-le: Kraljevina SHS je meddržavno priznana, je pogodbenica nešteti narodnih pogodb in dogovorov — in s tistim trenutkom, ko bi se odtrgal en del od države, padejo vse mirovne pogodbe in dogovori ter cel srednjeevropski problem bi bil sto-krat bolj zamotan kot koncem I. 1918.

Evropa, to je danes predvsem Anglija, pa ima potrebo po miru in Lloyd George je sklical konferenco v Genovo, da bo skušal tam izgladiti razna mednarodna nasprotja in pridobiti cel Evropo za skupno gospodarsko sodelovanje, karit samo pod tem pogojem je pripravljena Amerika, da pomaga Evropi.

Tako stoje stvari. In tukaj, kjer bo šlo za najtežja in najdelikatnejša vprašanja, kakor n. pr. vprašanje razmerja cele Evrope do Rusije, bo naenkrat vstal Lloyd George in prebral strmečim poslušalcem protest Radića proti srbski hegemoniji in odgovor beograjskih listov, da se naj hrvatska odcepi od Jugoslavije!! Kako je vendar enostavna svetovna politika!

Toliko zaenkrat kot odgovor na to »visoko« politiko!

Mariborsko zdravniško društvo.

(Iz zdravniških krogov.)

Dne 17. julija 1921 se je vršil ustanovni občni zbor Mariborskega zdravniškega društva. Pred vojno je naše koristi uspešno zastopala naša zdravniška komora, imeli smo bolnišni blagajne, ki so v slučajih bolezni nudile izdatno pomoč, podporni društva in ugodne pogodbe z zavarovalnicami so jamčile zdravniku in njegovim rodbini tudi v izrednih slučajih eksistenco. Vse to je propadlo in na tenki niti visi danes eksistenca vsakega izmed nas, če ni ravno v srečnem položaju, da razpela za večjim premoženjem. Malenkostna nezgoda in le kratka bolezen danes že vsalega občutno zadene, kaj pa bi se zgodilo, če bi moral mesece dolgo ležati ali bi celo trajno postal esporoben izvrševati svoj poklic. Na to menda nihče ne misli, ker bi bilo sicer nerazumljivo, da v treh letih nismo storili ničesar, da bi prišli iz tega položaja.

Delavstvo ima danes svojo komoro, mi pa bomo na njo še dolgo čakali, ker smo po prevratu zamudili ugodni trenutek in še danes ne kažemo, da nam je res kaj za njo. Zadnji čas je bil, da smo vzeli rešitev vseh perečih stanovskih vprašanj z vso resnostjo v roke. Če pride do ustanovitve Mariborske občine in do ureditve celokupne zdravstvene službe v tej oblasti, nas čaka tudi tu važna naloga, da sodelujemo in uveljavimo svoje zahteve. Čuje pa se že protest iz Ljubljane, da ne sme priti do delitve zdravstvenega odseka, tudi če bi se Slovenija delila v dve oblasti. Pojavila so se tudi nesoglasja med mariborskim in ljubljanskim zdravniškim društvom. Ta nesoglasja pa ne morejo ostati trajna in mora pri dobri volji in uvidenosti med obema društvoma zopet nastati prijateljsko razmerje.

V pričo neugodnemu položaju, v katerem se nahaja zdravniški stan, je odbor Mariborskega zdravniškega društva v prvem letu posvetil največ skrbi delu za stanovsko samopomoč. Kot podlaga za vsako tozadevno akcijo je sklenil predlagati na letošnjem občnem zboru, da vsak član podpiše obvezno izjavo, da se v vseh stanovskih zadevah brezpogojno podvrže društvenim sklepom in društvenemu razsodišču. Vsak zdravnik, ki ni član nobene stanovske organizacije, se smatra kot škodljivca svojega stanu, ki brez lastnih žrtv uživa sadove dela drugih in bo društvo proti njemu primerno postopalo. Odbor je izdelal in razposlal dotedanjim članom minimalni turfi, ki pride na razpravo na občnem zboru in bo potem obvezen za vso oblast. Dalje pridejo na tem občnem zboru na razpravo predlogi, da se osnujejo v okviru društva sledeče neobvezne gospodarske ustanove: Podporni sklad za vdove in sirote, pogrebni sklad, bolniška blagajna. Ustnovi naj se tudi gospodarski odsek, ki bo naročal za vse člane enake receptne listke, dnevne knjige in druge tiskovine po znižani ceni. Z zavarovalnicami je odbor sto-

pil v stik, da izposluje svojim članom ugodne pogoje za zavarovanja proti nezgodam ter bo o tem poročal na občnem zboru. Odbor je tekom svoje poslovne dobe interveniral pri pristojnih oblastih radi zvišanja prejemkov okrožnih zdravnikov in v mnogih drugih stanovskih zadevah. Ustanovil je strokovno knjižnico, za katero nam je tovariš dr. Matko blagohotno prepustil prostore na svojem oddelku v Mariborski bolnici, prihodnji odbor se bo pa moral zavzeti za to, da dobijo društvo, komora ter strokovna knjižnica in čitalnica pri razširjenju bolnice primerne lastne prostore.

Posebno pažnjo je odbor tudi posvečal vprašanju zdravniške komore in reorganizacije jugoslovenskega zdravniškega društva. Naše mnenje gre za to, da se v principu ustanovi za vsako oblast posebna komora, le tam kjer je to iz tehničnih vzrokov neizvedljivo se lahko več oblasti združi v eni komori. Ravnotako naj ima po možnosti vsaka oblast svoje zdravniško društvo, ker

bo na ta način delo intenzivnejše in stik med člani tesnejši. Vsa oblastna društva skupaj tvorijo Jugoslov. zdrav. društvo. Ono naj izdaja svoj znanstveni in strokovni list, ki bo od zdravstvenikov jugoslov. medicinskih fakultet lahko dobival toliko pripevkov, da bo stal na višji moderne znanosti in bo radi velikega števila naročnikov tudi toliko cenejši, da ga bo mogel vsak zdravnik naročiti.

Letos čaka naš stan težka preizkušnja. S 1. julijem stopi v veljavo zakon o socialnem zavarovanju in le združeni bomo dosegli, da se to važ vprašanje ne bo rešilo na škodo zdravniškega stanu. Zato vabimo vse tovariše, da vstopijo v društvo in se udeležijo občnega zbora, ki se vrši v četrtek, dne 16. februarja 1922 ob 6. uri večer v gostilni »Maribor« na Grajskem trgu v Mariboru, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Volitve. 4. Organizacija samopomoči. 5. Sprememba pravil. 6. Raznoterosti.

Politične vesti.

× Vprašanje Karlove apanaže. Poslanec Brandner je vložil na zunanjo ministrstvo sledeči vprašanje: Po poročilih mnogih časopisov je ambadorska konferenca v Parizu ustanovila visoko apanažo (govorilo se je o 6 milijonih frankov) za ekralja Karola, ki kateri naj bi prispevala tudi naša država. Da ta vest ni brez podlage, to potrjuje seja ministrskega sveta z dne 26. t. m., na katerih se je po poročilih časopisov, ki niso bila demantirana, naša vlada izjavila pripravljena, da prispeva na njo pripadajočo svoto za vzdrževanje gospoda Karola. Naše ljudstvo, vsled Karlovih avantur že večkrat vznemirjeno, katero bo moralo po Karlovi krivdi nositi težka finančna bremena mobilizacija, z veliko zlovoljo in nezupanjem sledi vsem takim in podobnim vestem, osobito dandanes, ko se nahajamo v finančni krizi in je opravičeno zahtevati, da se mu dajo takojšnja in točna pojasnila. Kerol je s svojim postopanjem izgubil pravo do vsake podpore od strani naše države. Poleg tega ima on sam toliko imetja, da se lahko preživlja, dvora mu pa sedaj, naravno, ni treba vzdrževati. Dovoljujem si radi tega prositi, gospoda ministra, da mi v zmislu poslovnika izvoli odgovoriti ustmeno v narodni skupščini: 1. Je li res, da naša vlada pristala na to, da prispeva k apanaži za ekralja Karla svoto, ki jo določi ambadorska konferenca? 2. Je li to storila pogojno ali brezpogojno? 3. Zakaj te zahteve ni odbila ali vsaj protestirala proti njej? Zagotovite sprejeti, gospod minister, blagovoli moje globokega spštovanja.

× Pravi namen Zitinega potovanja v Švico. Bvša cesarica Zita je prišla nedavno v Švico z izgovorom, da obišče svoje otroke. Habsburški emisarji so namenoma raztrobili, da namerava zopet priti na Madžarsko, vsled tega je bila vsa pozornost obrnjena na meje. To priliko je porabila zvit Zita, da je pobrala svoje otroke in vse dragocenosti, ki jih je dal bivši

cesar že med vojno spraviti v Švico, ter vse srečno prepeljala na otok Madeira. Vrednost vseh teh dragocenosti se ceni na 45 milijonov švicarskih frankov. Med drugimi je tudi sloveči demant »Florentiner«, ki ga zahteva italijanska vlada zase. Menda ima sedaj habsburška rodbina dovolj sredstev za celo življenje, da bi ne bilo treba nasledstvenim državam skrbeti za njo.

× Protest proti Avstriji. Kakor poroča beograjska »Tribuna« je posl. Brandner opravičil svoje glasovanje proti trg. dogovoru z Avstrijo in za trg. dogovor z Nemčijo s tem, da je v iar. skupščini pred glasovanjem podal sledečo izjavo: Kot koroški Slovenec in kot poslanec narodo-socialistične stranke, ki stoji odločno na državnem stališču in se obenem živo interesira za naše brate, kateri se nahajajo pod tujim jarmom, sem glasoval zoper trgovinski dogovor z Avstrijo, uvažujoč, da ni mogoče z Avstrijo sklopiti dogovorov, dokler ona ne izpolni obveznosti, katere je prevzela v sanžermenskem mirovnem ugovoru do naših narodnostnih manjšin na Koroškem, kjer nimajo Slovenci nobenih pravic v šoli in uradu nima jo niti zajmčene osebnosti svobode in varnosti. Glasoval pa bom za trgovinski dogovor z Nemčijo, ker v tem oziru odpadejo navedeni pomisleki in ker naša stranka hoče, da se država konsolidira in da zavladajo normalne trgovinske razmere z drugimi državami. Pri tem pa ne tajim, da me kot Korošca, ki imamo v Guštanju močno železno industrijo in kot zastopnika iz Slovenije, kjer se močno razvija industrija, navdaja bojazen, da bi utegnil trg. dogovor z Nemčijo škoditi naši mladi železni industriji, kar mora skušati preprečiti z vsemi silami, predvsem s tem, da skurbi za strokovno izobrazbo našega delavstva in da dovoli izjemne ugodnosti dotičnim domačim podjetjem, dokler ne bodo zmožna z lastnimi silami uspešno konkurirati s tujo industrijo.

Časopisni glasovi.

»Jutro« v svojem nedeljskem uvodniku pozdravlja obitniški shod. Naš obitnik pri vseh svojih težavah ne pozna, da mu je svobodna država otvoila pota v veliko bodočnost.

»Napreje« piše v svojem uvodniku o babjiščih čenah in pri tem misli na kavariško politiko. Prihaja do zaključka, da je

današnji čas čenčav. — V drugem članku predlaga »Napreje«, da mestna občina socializira nekaj gostilen in jih preuredi v brezalkoholne gostilne in obdelnice. Gostilniški poslovodja bodi — mestni uradnik.

»Slovenski Narod« prinaša na uvodnem mestu poročilo o obitniškem shodu, ki se je vršil v nedeljo v Ljubljani.

Fr. Rojec:

Dramski pogovori.

I.

Gospod Oton Zupančič se je močno razkorčel v ljubljanskih dnevnikih zaradi mojega podlistka v »Napreju«, v katerem sem povedal nekaj resničnih o Golijevi mladinski igri »Peterčekove poslednje sanje«. Pravi, da sem očital g. Golijevo literarno tatvino in da se nisem niti z besedico potrudil, da bi to dokazal. Izvnan k odgovoru na ta stavka pripomnim, da je g. Zupančič besedi »literarna tatvina« prenaglo zapisal in zdi se mi kaj preostalo podtikati in vsiljevati ju na demagoški način še drugim. Jaz sem z odstavkom, ki ga je dal g. Zupančič ponatisniti, le hotel javnost opozoriti na podobnost med obema igrama, katere podobnost ne zbujajo samo meni, ampak tudi drugim sum, da je mogoče g. Golia pod vplivom moje igre začel pisati svojo. S tem nisem hotel njemu očitati nikake literarne tatvine. Ako pa bi rad g. Zupančič naredil iz muhe konja, mu tega ne morem braniti.

Bil sem mnenja, da podobnost, to je gotove vzporednosti pri obeh igrah lahko sam vidi, kdor se zanima za to stvar. Zato vzporednosti v igrah namenoma nisem navedel, dasi sem jih takoj opazil že pri prvi predstavi, so mi kazali naje moji znanci in neznanci in je preprosta žena iz Vodmata rekla, ko se je vračala iz gledališča domov: »Ta igra

je ravno tako narejena kakor ona Miklavževa, ki so jo igrali v ljudskem domu«. Neki gledališki sodrnik pa mi je povedal, da je g. Golia mislil prvotno krstiti svojo igro s Tončkovim imenom.

Kdor vzporednosti ali nalašč počne videti, tisti najrajše zatise oči pred njimi tudi takrat, kadar mu pokažejo nanje drugi. Gospod Zupančič navede za primero samo par stavki v prvem dejanju, potem pa zaloputne svoja pokroviteljska vrata kakor strog spovednik, ko odreče odveč grešniku, in s tem pretrga vsako nadaljno raziskavanje. Po njegovem mnenju ni v Golijevi igri nobene druge podobnosti, ta sklep naj bi bil merodajen tudi za druge in naj bi se zaradi tega nihče več ne trudil za nadaljnimi dokazi. Jaz se, žal, s to Zupančičevo odločitvijo ne morem zadovoljiti, ker rajši mislim z lastno nego s tujo glavo. Zato se drznem zopet zapisati nekaj reverentnih stavkov.

Meni so padle v oči pri Golijevi igri te-le vzporednosti: Tonček ima v prvem dejanju sličico s prizoriščem, ki kaže siromašno kmetiško sobo. Skoro ravno tako opremljeno sobo ima v prvem dejanju tudi Peterček. Tonček nima staršev, je jako reven, pogovarja se z babico o razliki med bogatini in siromaki, o darovih, ki jih prinaša Miklavž, o neki knjigi z Miklavževim povestjo, o starših, kakšni so bili, kako so umrli in kako bi se mu godilo, ako bi starši še živeli. Prav tako se pogovarja Peterček z babico v svojih starših, ki so mu ravno

tako že umrli, pogovarja se z njo na trdi o Jezuščku prihiženo tako kakor Tonček o Miklavžu. Dalje spominja čarodej na parklja in Jezuščkova procesija na Miklavžev spoved, ki se pomiče z velikim hrumom zunaj mimo Tončkove kočice in se sliši tudi v sobo. Babica končno odpravi Tončka spat in mu želi sladke sanje o nebeški sreči. Potem pride angel in ga qdvde v nebesa. Tudi Peterček na babičino prigovarjanje zarpi in zaspanja, nato pride čarodej, ga zbudi in dvigne na noge, čarodej se pridruži še mamec in Peterčka odvedeta v Matjažovo kraljestvo.

Začne se drugo dejanje in pokaže se že v dekoracijah odra zopet tista podobnost kakor v prvem dejanju. Pri prvi igri je Miklavževa celica v nebesih, sreči v ozadju pa sedi na visokem tronu Miklavž in spi. Druga igra ima za prizorišče razkošno Matjažovo dvorano in ravno tako sredi ozadja sedi na visokem tronu Matjaž in spi. K Miklavžu prihajajo razni gostje, svetnik jih sprejema in se pogovarja z njimi. Tri neveste in njih ženini ga pri nastopu pozdravijo s skupnim nagovorom in tudi poslove se od njega s skupnim pozdravom. Na podoben način »deklamuje« Matjaževi vojači svojo pesem ob pričetku in na koncu dejanja. V Miklavževu celico je priveden Tonček in potoži svoje zemeljske naloge in težave. Tudi pred Matjaža privedeta čarodej in mesec Peterčka, ki mu pove o svojem nesrečnem zemeljskem življenju. Materin duh spominja na gospo.

V moji igri se proti koncu stemni, zagrmijo in višek dejanja se nato prevesi. Ravnotako se zgodi tudi v Golijevi igri. Drugih manjših sličnosti ne bom navedel.

Tretje dejanje moje igre zaključuje prigodniški dirindaj v društveni sobi okrog mize in v stranski sobici. Nastopa skupina otrok in nekaj odraslih ljudi, pride revni Tonček, sluga Hruška prinaša v sobo darila, ki se razčlede med otroke, napove se prihod Miklavža, ki proti koncu res pride, blagoslovi navzoče, jim želi mir božji, obdaruje otroke z novimi darovi, najbogatejše darilo pa nakloni Tončku. Gospod Golia je za spremembo poslal svojo številno družbo dokončati prigodniški dirindaj iz sobe v zasneženi gozd in jo suče okrog naravnega božičnega drevesa. Ta izprememba pač ni težka. Kdor ve, da pride za Miklavžem Rožič, tistemu sme prisoditi tudi g. Zupančič toliko lastne domiselnosti in sposobnosti. Golijev Hrust spominja na slugo Hruško, druga družba v nekaterih potezah na Tončkovo tovarišijo. Tudi Peterček je bogato obdarovan s pogostitvijo in z Jezuščkovo ljublo. Prihod Jezuščka se napoveduje kakor prihod Miklavža, Končno pride in odide Jezušček na podoben način kakor Miklavž.

Četrta slika Golijeve igre, posebno prvi del je prisiljen in nepotreben privesek, nečera v drugem delu pa so izposojena od Fausta.

Te vzporednosti ali pravzaprav podobnost vnanje oblike, v kateri se raz-

vijati igri, in potem smisel pokazati z odra v igrah košček prigodniškega življenja so se mi zazdele tako očite, da sem hotel s spredaj omenjenim odstavkom nič več in nič manj kakor pribiti neoriginalnost Golijeve igre. Kako so meni dozdevne vzporednosti zasle v njegovo igro, s tem vprašanjem si jaz ne bom belil glave in drugi menda tudi ne. Razun tega je pa še neka gledališka zadeva, ki je v zvezi z mojo igro, a o njej zdaj še ne mislim pisati, ker se o njej zapletati v brezplodno polemiko.

Kar sem pisal dozdaj, sem pisal s premislekom in čisto sam, ker nimam nobenega takega družnega prijatelja, da bi se potegnili, pisal in podpisal zame. Ako pa se mi je po mnenju g. Zupančiča res razlilo s peresa tudi nekaj zlobnosti, so krive tega le nečedne okolnosti, ki so mi potisnile pero v roko in diše razun po zlobnosti tudi še po drugih slovenskih nekulturnih lastnostih!

Omenim še, da se mi zdita domišljija in razpravica g. Zupančiča o literarni tatvini v tem slučaju jako neumestni in da bi bilo boljše, ako bi ju bil pustil za svojo deveto goro!

S tem bi jaz o tej zadevi končal. Toda gospod Oton Zupančič je spustil v dveh stavih tako mimogrede ironičen zasmeh moje mladinske igre, potem neko neprevidno izjavo in je končno z replikom svojega dopisa izzvajajoče opletel okrog sebe. To dejstvo me sili, da nadaljujem in spregovorim še o teh rečeh v naslednjih poglavjih.

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

»Povedati vam, da je moje maščevanje nasičeno, zdaj ko vas vidim pogreznenega v propalost in zavrženost in ste podobni golazni, ki je človek niti pogaziti noče, da si ne bi oskrnil noge.«

»Vaše maščevanje?« je vzdrgel Saint-André.

»Sin vam ne povrne vaših šestih milijonov! Veste, kaj je storil z zakladom? Razdelil ga je na tristo delov po dvajsetstotih liver in jih je razdal, preden je zdiral umret v Pierrefonds. Ta hip je v Parizu tristo družin, ki so trpele najhujšo bedo, a zdaj blagoslovijo neznanega dobrotnika in se mu zahvaljujejo, ker jim je omogočil brezskrbno življenje...«

Skopuh je zvil roke. Dihal je v kratkih, krčevitih sunkih. A Nostradamus je nadaljeval:

»Treba je, da zveste še nekaj: Roland ni vedel, kje imate zaklad.«

»Ne, ne! Nihče ni vedel zanj!«

»Se več: Roland ni niti mislil na to, da bi se ga polastil.«

»Kako — oh, kdo naj bi hotel umoriti svojega očeta!...«

»Nekdo drugi mu je vzdihnil misel; nekdo drugi mu je pokazal pot do vašega zaklada...«

»Kdo?« je zaškrtač skopuh. Kdo je tisti demon?«

»Jaz!« je dejal Nostradamus z veličastnim glasom.

Skopuh je hotel planiti na maga, ki je stal pred njim kakor genij teme in ga prodiral z bliskajočim pogledom. Toda Saint-Andréjeva moč je bila izčrpana. Vzmahnil je z rokami ter padel na kolena hropeč:

»Vil! Vil!... Nostradamus!...«

»Da, tako mi je ime — sedaj. A nekdan sem se imenoval drugače.«

»Imenovali ste se — drugače?«

»Imenovali ste se — drugače?« je blazno zajecjal Saint-André, prebledevisi od groze.

»Išč! Albon! Domisli se, Jacques! Vrne se k zločinu, ki je bil začetek tvojega bogastva. Pogrezn! se v spomine svoje mladosti: v njih najdeš ime, ki sem ga nosil takrat. Oh, bil sem srečen. Živel sem, Jacques! Ljubezen mi je napajala srce. In še jasneje od nje sta mi svetili vera in zaupanje v dobroto tega sveta. Vera v življenje, ki se je odpiralo pred menoj v tolikšni krasoti; zaupanje v nevesto, zaupanje v prijatelje in drugove! Išč! grof! In vprašaj se, kaj si storil z mojim zakladom, ki je bil milijonkrat dragocenejši od tvojih kletih milijonov...«

Ihtenje je prekinilo Nostradama. Vzdihnil je pesti, kakor bi hotel streči maršala v prah.

»Ime!« je hropel grof. »Kako ti je ime?«

»Čutil je, kako se mu trgajo možgani, kako iz njih beži razum... Nič več ni mislil na svoj zaklad. Groza je podjarmljala vse njegovo bistvo.

Ta hripavi, kovinski glas je ledeno rezal v najnotranjši mozeg njegovih kosti. Lasje so se mu ježili... Nostradamus je odprl vrata kleti. Odhajal je.

»Ime!« je zatulil Saint-André, omahnuvši proti njemu.

»Pove ti ga tvoja vest!« je odgovoril Nostradamus z glasom nadčloveškega veličanstva, in je odšel.

»Ta človek je blazen!« je jeknil Saint-André. »Norec je! Ime mu je Nostradamus. Drugačnega imena ni nosil nikoli. Oh, podlež, kako me je izmučil!... Gospod, daj mi umreti!... Kaj? Moj sin me je pogubil? Je li mogoče? Je li resnica, da me je oopal rodni sin?... Menel... Oh, iskati hočem! Pariz prevrnem, da zberem svoj zaklad... Jaj, vsi plameni pelda mi ulijo v glavi... Le ta človek! Kdo je demon, ki me je umoril?... Nostradamus! Nostradamus! Oh, saj — — —«

Sredi krikov, ki so se brezumno davili v njegovem grlu, je zdajci spet začul tisto strašno zvonenje... in... ime — ime! — Nostradamovo pravo ime, z vsem njegovim kaznujočim pomenom:

»Renaud!« je kriknil Saint-André z zateglim, tulečim glasom.

»Renaud!« je odmevalo v njegovi duši.

Planil je v najtemnejši kot kleti, stisnil se vanj in iztegnil dlani predse; braneč se strašnega privida. Oči so mu lezele iz jam, iz prs mu je trepetalo turbno ječanje...

»Bog nebeški!« je zahropel. »Ta človek je Renaud!...«

In brez zavesti je telebnil na kameniti tlak.

Ko so drugo jutro služabniki našli gospodarja v najglobljem in najtemnejšem koncu njegovih kletih ter ga pripravili k zavesti, se je dal grof d'Albon de Saint-André ubogljivo peljati na vrh. In ko so dospeli z njim na beli dan, so videli, da mu je noč pobelila črne lase...

III.

Kraljični plemiči.

Mirta, po materi Grkinja in vzgojena v Argovem kraljestvu, je bila takorekoč mednarodnega pokolenja. Toda po rojstvu in po navadah je bila Parizanka. Vredna hči velikega mesta, se je tudi ona udeleževala vseh njegovih radosti, njegovih upov, njegovih bolečin in njegovih zabav. Na dan velikega turnirja je med prvimi hitela na borišče pri Bastiji. Morda se je v srcu nadejala, da sreča tam Royala de Beaureressa. Mudilo se ji je izvedeti, kaj počneja, odkar je pripeljal Florizo v Tkalsko ulico...

(Dalje.)

Podpirajte družbo
sv. Cirila in Metoda.

Drobit.

* Ček iz leta 3400 pred Kristom. V Mali Aziji so našli na ostanke neke babilonske kolenice, ki je obstojala iz l. 3400 pred Kr. Razvaline in starinski ostanke dokazujejo, da so bili prebivalci vojaki in trgovci. Stara pisna opisujejo šege in navade, ki so takrat vladale. Kolonijo je upravljal princ in prefekt in poleg njiju sta imeli enako pravico tudi princesa in prefektica. Burus — tako se je nazivalo mesto — je bil zibelka ženske emancipacije, imel je tudi urejen poštni promet; pisna so bila pisana na zgani glini. Tu se je pojavil tudi prvi ček v obliki nakaznice, na katere temeljilo je bilo izplačati prinašalcu nakazano vsoto denarja.

* Višina jelke. V češki šumavi je stala jelka, stara 385 let in visoka 55,93 metra. Leta 1833 je besnel v češki strašen vihar, ki tudi najmočnejši m drevesom ni prizanesel, toda te jelke ni premagal Posušila se je od starosti. Obseg debla je meril 7,9 m, a premer 2,54 m. Druga jelka je dosegla starost 340 let in je dala 25 sežnjev drv. Razen jelk dosežejo tudi lpe in hrasti visoko starost in prežive mnogo človeških rodov.

* Kako je nastal psevdonim P. Loti? Pisatelj Pierre Loti, s pravim imenom Vian, je prišel kot mlad pomorski častnik na Taiti. Ker se je njegova ladja tam za daljša ustavila, poskušal je, da se pobliži seznaniti s prebivalci Taitija. Ti so ga po svoji navadi nazivali z domačim imenom. Ker je bil svez in mlad, kar pomenja v taitskem narječju roža. Vian bi se bil zelo rad poslužil tega psevdonima, ko bi se ne bil bal zlobnosti francoskih kolegov, kateri bi ga bili imenovali Vian Roti (pečena teletina). Zato je zamenil črko R v L.

* Smrt papeža Pija VI. v Franciji. Dne 29. avgusta 1799 je umrl v Franciji v departmanu Drome papež Pij VI. To je bil edini papež, ki je umrl v Franciji, in sicer v zelo dramatičnih okoliščinah. Kakor je znano, je radi umora francoskega predstavnika v Rimu, Bassvillea in generala Duphota zasedel Rim Berthier s francoskim vojaštvom in Pij VI. je dobil povelje, da se odstrani iz Rima. Papež, že 82 let star, je bil bolan in zelo oslabil. Prosil je, naj ga pustijo v Kvirinalu, toda brez uspeha. Bil je s silo posajen v kočijo in odpeljan proti Dijonu, kjer je imel biti interniran. Dne 14. julija je prispel v Valenco, kjer je njegovo slabo zdravstveno stanje prispeljalo njegove spremjevalce, da se ustavijo. Papež ni mogel več dalje. V tem mestu je umrl od oslabelosti. Vladal je 25 let in njegova vladavina je bila za sv. Petrom najdaljša. V Valenci je bil tudi pokopan, čeravno je neki tedanji pariški list objavil, da je bilo njegovo truplo sežgano. Ko je bil podpisan konkordat, je Pij VII. reklamiral zemeljske ostanke Pija VI., ki so bili prepeljeni v Rim in tam z veliko slovesnostjo pokopani.

* Zanimiva poroka. V neki barbaški jomislci se je odigrala ena tragikomna slika. Neke mlada deklica je prišla k ročanju jomislci in ga prosila, naj jo vzame za ženo, ki je zaprt radi raznih malih tatvin, vsaj 12 ur dopusta, da se zamore z njim poročiti. Ravnotelej se je temu upiral, toda ona mu je sveto obetala, da bo svojega bodočega soproga o pravem času zopet pripeljala nazaj v zapor. Ravnotelej je slednjič dal dovoljenje in letnik je bil izpuščen točno ob osmih zjutraj. Ko je preteklo 12 ur, je stala pred kaznilnico kočija. Iz nje je stopila mladenka v beli poročni obleki in potegnila za seboj svojega moža — popolnoma pijanega. Povedala je, da ga je namenoma upljajala, ker bi se drugače ne bi hotel vrniti nazaj v zapor.

* Svetovni rekord v skoku s padobranom je dosegel ameriški seržant letalnega oddelka Emil Chabret, ki je skočil iz višine 25.000 stopov. Pri prvih 500 stopih se niti ni poslužil padobrana. Padanje je trajalo 18 minut.

* Virtuoz na gosli — poslanik. Nemški časopisi poročajo, da je znani umetnik na goslih Friedrich Kreisler imenovan za avstrijskega poslanika v Washingtonu.

* Ubijalec carske obitelji v državni službi. Neki ruski časopis piše, da je najvažnejše mesto v moskovskem ministertvu notranjih del podeljeno nekemu Bjeloberodovu, ljudskemu komisarju na Uralu. To je oni človek, ki je svojčas izdal nalog, da se jma pomoriti ruska carska obitelj.

* Landrujeva žena. Povodom afere Landruja, se je začel Pariz zanimati tudi za njegovo zakonito ženo, ki živi pod tujim imenom s svojimi otroci v neki osamljeni ulici v pariškem predmestju. Tam ima malo pekarno. Je povsem enostavna žena, tip pariške malomeščanke. Ni sicer lepa, a ima zelo inteligenten obraz in krasne bele zobe. Z Landrujem je živela srečno 6 let in rodila četrto otroka. Potem je postal mož zelo lahkomišen in to je bilo vzrok, da je prišlo do ločitve.

* Gabrijele Zapojska — umrla. Kakor se javlja iz Lvova, je tamkaj 18. decembra umrla znana poljska pisateljica Gabrijele Zapojska. Pokojnica je napisala več romanov ter je mnogo delovala za gledališče.

Proda se:

Gostilna s pekarnjo, oziroma mesarjia in zemljišče.

ENONADSTROPNA HIŠA V CELJU, sredi mesta, cena 50.000 Dinarjev. Kupci naj nismo ali ustmeno vprašajo pri I. Kavčič, Celje gosposka ul. 6. 180

HIŠA S POSESTVOM NA PRODAJ Posedstvo leži ob okrajni cesti Trboveljskega rudnika na lepem kraju, pripravno za kako obrat, mesarjio ali kaj drugega. Zemlje okrog 54 arov, hiša zidana, z opeko krita, obstoječa iz kuhinje, 2 sob, 1 kleti, hleva za živino in svinjaka. Cena K 270.000. Proda se radi preselitve. Natančna pojasnila daje Marija Marn, posestnica obč. Trbovlje, Loka šte. 116. 182

MLEKARSKO ORODJE

v dobrem stanju. Cena po dogovoru. Alojz Dromel, Mala vas 3, pošta Grosuplje. 192

PRITLIČNA HIŠA Z VRTOM

V TOMAČEVEM ŠT. 34

pol ure od Ljubljane. Kupec dobi takoj primerno stanovanje. 344

Službe:

MESTO POTNIKA

išče bivši trgovec pri kakem večjem podjetju v Jugoslaviji. Cenjene ponudbe na upravo tega lista pod »Agilem« 273. Sprejme se tudi pisarniško delo na dom. 213

DVA ALI TRI POPOLNOMA IZURJENE MIZARJE

ki so zmožni voditi posamezne oddelke tovarne, sprejemem. Istotam se sprejme tudi spreten risar za umetna mizarstva in stavbena dela. Ponudbe pod šte. 201 na upravnistvo tega lista. 201

VDVOVA PO VIŠJEM URADNIKU

z dvema dekletama (9 in 11 let) išče inteligentno, značajno, samostojno gospo v svrhu skupnega gospodinjstva in življenja. Ponudbe pod »Priateljica otrok« na upravo lista. 202

HLAPCA H KONJEM

sprejemem. Prednost imajo oni, ki so že služili pri konjenici. Hraga v listi. Ponudbe na J. Bonač, Ljubljana, Čopova ul. 16. 216

MIZARSKEGA POMOČNIKA

išče Franc Rožanc, mizarjski mojster, Predvor nad Kranjem. Hrana in stanovanje v listi. Plača po dogovoru. 216

KNJIGOVODJA

zmožen tudi bilance ter soretan korespondent, oba slovensčine in nemščine popolnoma zmožna v večjem podjetju takoj ali najpozneje do 1. marca t. l. se sprejme. Ponudbe naj se pošiljajo pod »Tovarna« na upravo »Jugoslavije«. 217

KNJIGOVODJO ali KNJIGOVODKINJO zmožna bilance ter vseh pisarniških del se sprejme. Pisemne ponudbe z navedbo doseganega službovanja na upravo »Jugoslavije« pod »Dobra moč«. 219

KNJIGOVODJA

ki opravlja tudi blaginjske posle, samostojna moč, zmožen bilančnik, se išče za takojšnjo nastop v večjem Industrijskem podjetju v Ljubljani. Ponudbe pod »Samostojen bilančnik« na upravo tega lista. 220

Razno:

MEBLOVANO SOBO

išče mlad gospod. Gre pa tudi kot sostanovalec k družini, želi se hrana, vendar ni pogol. Cenjene ponudbe prosim na upravo lista pod 1. marec št. 210. 210

MLIN

ob potoku v bližini Ljubljane se vzame v najem. Ponudbe pod »Bližina 208« na upravo lista. 208

NEMEBLOVANO SOBO

za dve gospodini iščem. Ponudbe pod »Nemeblovano« na upravo lista

Dr. LUDOVIT PERIČ

CIRILA GOLJA

poročna

LJUBLJANA, dne 6. februarja 1922.

Velike fotografije!

izvršuje najhitreje po zmernih cenah.

Fotograf „PELIKAN“, Celje, zraven hotela Union.

Traverze

6 komadov po 8-40 m
4 komade po 12 m
Profil 28 cm nerabljene
prodaja takoj.

Poslani predal 42, Ljubljana.

Kostanjevles

prosto vagon in večje množine v gozdu
kupi
J. Pogačnik, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 1.1.
Posredovalci se dobro plačajo.

DRVA

celo letna dobava
v letu 1922 se kupi
vsako množino.
Obvezne ponudbe
do 18. februarja 1922 z navedbo
dobavnega časa je poslati do
12. februarja 1922 na „Po“ tni
predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

OPOMIN.

Tisti, ki je odpeljal na Svečnico
proti večeru iz gostilne pri „Slepem
Janezu“ močega psa volčje pasme,
sliši na ime „Pazi“, naj ga pripelje
tako nazaj.
Alojz Dular, Vižmarje št. 70.

Vžigalice

Tovarna vžigalic in kemikalij, družba z. o. z.
Tel. int. 188. Ruše pri Mariboru. Brzjav: Vžigalice.

znamke „MIKADO“ brez
žvepla in fosforja na vsaki
podlagi se vžigajoče, v pa-
pirnatih ovojkah izdeluje

Razglas.

Dne 8. februarja 1922. ob 10 uri zjutraj, vrši se na veleposestvu „Hotemež“ pri Radečah-Zidani most ustmena javna dražba sledečega le-a:

- 1) cirka 900—1000 plm³ hrastovega lesa na panju.
- 2) „ 300— 400 plm³ smrekovega lesa „ „
- 3) „ 370 plm³ borovih in nekaj smrekovih brzo-
javnih drogov od 14—23 cm debeline na
tenkem koncu in z dolžino od 8—10 m
(zimska sečnja 1921).
- 4) „ 219 plm³ borovih čokov in odrezkov do
4 m in čez 4 m dolžine (zimska sečnja 1921).
- 5) „ 97 plm³ jamskega lesa (zimska sečnja 1921).

a) Zdražitelj ima takoj po končani dražbi vložiti pri upravi veleposestvo „Hotemež“ 10% izklicne cene kot varščino, katere ostane pri upravi do končnega spravila lesa iz gozda.

b) Dražbeni in nadaljni plačilni pogoji so interesentom na razpolago pri upravi „Hotemež.“

c) Uprava ni vezana svoj les najvišjemu ponudniku oddati, ampak si pridržuje pravico odobritve in odklonitve.

Gozdna uprava Hotemež, dne 4. februarja 1922.

Gospodarska Zveza, Ljubljana

Je prejela glavno zastopstvo

80% kemično čiste kisove kisline od tvrdke
S. H. Gutmann, Belišče, za celo Slovenijo izv.
Maribor in okolico. Sedanja cena K 95—
za kg, pri večjem odjemu znaten popust.

ZVEZNA TISKARNA

LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA 1.
Naročila sprejema tudi uprava „Jugoslavije“ in
njene podružnice v Celju, Mariboru in Ptuj.